

Žymus chemikas, Lietuvos mokslų akademijos tikrasis narys prof. habil. dr. Albertas Malinauskas

Albertas Malinauskas 1970 m. baigė Vilniaus 16-ąją vidurinę mokyklą (Užupio gimnaziją), kurioje chemiją dėstė legendinė mokytoja Genovaitė Banevičienė. Tačiau chemija Albertas susidomėjo dar 4-oje klasėje, žymiai anksčiau nei prasidėjo chemijos pamokos (7 klasėje). Jaunasis chemikas namuose įkūrė laboratoriją, kur sumaniai panaudodamas buitines medžiagas stebėdavo medžiagų virsmo magiją. Didelę įtaką Alberto polinkiams kūrybiškai nagrinėti problemas, užuot bandžius įsiminti faktinę medžiagą, padarė mokytoja G. Banevičienė. Ji skatino giliau suprasti cheminius procesus ir specialiai parinkdavo sudėtingesnius uždavinius. Taip 1970 m., būdamas 11-oje klasėje, Albertas tapo pirmuoju Lietuvos chemiku, užėmusiu trečiąją vietą sąjunginėje olimpiadoje. Vėliau savo prisiminimuose mokytoja rašė: „Mano pranašystė išsipildė. Albertas tapo įžymiu chemiku“ (Ji visada mumis tikėjo, Gairės, 2009, Vilnius).

Natūralu, kad susidomėjimas chemijos mokslu paskatino A. Malinauską studijuoti chemiją Vilniaus universitete (VU) 1970–1975 metais. Šių studijų metu Albertas specializavosi

ŽYMUS CHEMIKAS
ALBERTAS
MALINAUSKAS

organinės chemijos srityje. Tolesnis etapas – doktorantūros studijos, kurių vadovas buvo prof. habil. dr. Juozas Kulys. Disertacija „Bioelektrokatalizės NAD-priklausomomis dehidrogenazėmis kinetinių dėsningumų tyrimas“ buvo sėkmingai apginta 1979 m. Maskvos M. V. Lomonosovo valstybiniame universitete. Reikia pažymėti, kad publikuoti disertacinio darbo rezultatai šiuo metu vertinami kaip vieni iš pirmųjų darbų, paskatinsius bioelektrokatalizės mokslo vystymąsi.

Nuo 1975 iki 1980 m. Albertas dirbo mokslinį darbą Lietuvos mokslų akademijos (LMA) Biochemijos institute (dabar VU Gyvybės mokslų centras). Nuo 1980 m. mokslinį darbą tęsė Chemijos institute (dabar Fizinių ir technologijos mokslų centras, FTMC), šiuo metu vadovauja Organinės chemijos skyriui, užima vyriausiojo mokslo darbuotojo pareigas. Nuo 2002 m. dirbo Vilniaus pedagoginio universiteto, nuo 2006 m. – Vilniaus universiteto Chemijos fakulteto profesoriumi eidamas nepagrindines pareigas. 1996–2000 m. Albertas atliko mokslinius tyrimus Chemnico technikos universitete Vokietijoje ir Lundo universitete Švedijoje (bendra darbo užsienyje trukmė – dveji metai). 1994 m. Chemijos institute įgijo habilituoto daktaro laipsnį, 2005 m. Vilniaus pedagoginiame universitete A. Malinauskui suteiktas profesoriaus vardas. Jis aktyviai dalyvavo LMA veikloje, 2001–2007 m. buvo LMA narys ekspertas, 2007–2011 m. – narys korespondentas, nuo 2011 m. – LMA tikrasis narys.

A. Malinauskas – elektrokatalizės reiškinių ant elektrodų, modifikuotų laidžiaisiais polimerais ir neorganiniais kompleksais, tyrimų spektriniais metodais pradininkas Lietuvoje. Akademikas aktyviai dirba elektrai laidžių ir elektrochemiškai aktyvių polimerų tyrimų srityje, organinėje elektrochemijoje ir bioelektrochemijoje, siekdamas suprasti reiškinis molekuliname lygmenyje, naudoja paviršiaus sustiprintos Ramano spektroskopijos (angl. *Surface enhanced Raman Spectroscopy, SERS*) ir daugiabangės rezonansinės Ramano spektroskopijos metodus. Mokslininkui visada labiau rūpėjo ne stacionarių struktūrų analizė, o cheminių procesų dinamikos tyrimai, vienos medžiagos virsmo kita kinetika, elektrocheminių ir katalizinių procesų mechanizmai. Profesorius publikavo daugiau nei 140 straipsnių tarptautiniuose recenzuojamuose leidiniuose, gavo 26 išradimų liudijimus, jis yra vienas labiausiai pasaulyje cituojamų Lietuvos chemikų. Akademikas aktyviai dalyvavo pedagoginėje veikloje, sukūrė spektroelektrochemijos mokyklą, vadovavo septyniems doktorantams, kurie sėkmingai apgynė disertacijas. Profesorius yra žurnalo „Chemija“ vyriausiasis redaktorius.

A. Malinauskas du kartus apdovanotas Lietuvos mokslo premija. 2003 m. už reikšmingus mokslinius tyrimus elektrai laidžių polimerų srityje (1996–2002 metų darbų ciklas „Laidžiųjų polimerų ir modeliųjų sistemų tyrimas bei jų panaudojimo galimybių paieška“) ir 2020 m. už reikšmingus medžiagų struktūros ir funkcionalumo tyrimus spektriniais metodais (2005–2019 metų darbų ciklas „Medžiagų molekulinės struktūros ir funkcionalumo tyrimai virpesinės spektroskopijos metodais“). Profesorius 2006–2007 m. gavo aukščiausiojo laipsnio valstybės stipendiją. Už nuopelnus Lietuvai ir šalies vardo garsinimą pasaulyje 2022 m. liepos 6-ąją Lietuvos Respublikos Prezidentas Gitanas Nausėda apdovanojo akademiką A. Malinauską Lietuvos didžiojo kunigaikščio Gedimino ordino Riterio kryžiumi.

Albertas Malinauskas – vienas talentingiausių Lietuvos chemikų, publikavusių įtakingus ir vertingus darbus organinių junginių katalizės, bioelektrochemijos ir laidžiųjų polimerų spektroelektrochemijos srityse, sukūrusių organinių junginių spektroelektrochemijos mokyklą.

Nuoširdžiai sveikiname Jubiliatą ir linkime sėkmės, kūrybinio polėkio ir daug šviesių akimirų fotoaparato objektyve bei asmeniniame gyvenime.

**Akademikai Gediminas Niaura ir Eugenijus Norkus,
profesorius Remigijus Juškėnas**

ŽYMUS CHEMIKAS
ALBERTAS
MALINAUSKAS